

ÖZET: Mezarlık alanının satın alınacak ya da kamulaştırılacak bir başka alanla takasının ve mevcut mezarlık alanının imar planına uygun kullanıma açılmasının mümkün olup olmadığı hk.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-1495479
Konu : (GÖRÜŞ) Mezarlık Takası Hk.

11.08.2021

... ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 02.04.2021 tarihli ve 918 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile; ... Sanayi Odası ... Organize Sanayi Bölgesi (... OSB) genişleme alanı yer seçiminin 27/02/2019 tarihli ve 674 sayılı kararla kesinleştiği, mevcut alana ilave edilen yaklaşık 995 hektar büyüklüğündeki alan içerisinde "... Mezarlık Genişleme Alanı" nda yer aldığı, ... OSB ilave ve revizyon imar planının değerlendirilebilmesi için söz konusu mezarlık alanının ... OSB tarafından satın alınacak ya da kamulaştırılacak bir başka alanla takasının ve mevcut mezarlık alanının imar planına uygun kullanıma açılmasının mümkün olup olmadığı hususunda Bakanlığımızın görüşü talep edilmektedir.

3998 Sayılı Mezarlıkların Korunması Hakkında Kanunun "Mülkiyet" başlıklı 1 inci maddesinde;

"Devlet mezarlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü yönetimindeki tarihi mezarlıklar ile şehitlikler ve cemaatlere ait özel statüsü bulunan mezarlıklar hariç, umumi mezarlıkların mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde köy tüzelkişiliklerine aittir. Bu yerler satılamaz ve kazandırıcı zamanaşımı zilyedliği yolu ile iktisap edilemez." hükmü,

Mezkûr Kanunun "Korunma" başlıklı 2 nci maddesinde;

"Mezarlıklar ve şehitlikler ile mezarlar bozulamaz, tahrip edilemez ve kirletilemez. Bu yerler imar mevzuatı ile veya başka herhangi bir şekilde park, bahçe, meydan, otopark, çocuk parkı, yeşil alan gibi sahalar olarak ayrılamaz ve asli gayesi dışında hiç bir amaç için kullanılamaz. Yol geçme zorunluluğu bulunduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca kabul edilen mezarlıklar veya bölümleri bu hükmün dışındadır." hükmü,

Mezarlık Yerlerinin İnşası İle Cenaze Nakil Ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmeliğin "Mezarlık yerinin seçimi" başlıklı 5 inci maddesinde;

"(1) Mezarlık olarak seçilecek alanın, hakim rüzgarların ve akarsuların yerleşim yerinden gittiği yönde ve ulaşım yolları ile münasebeti kolay olan yerlerde olması zorunludur. Çukur veya bataklıklara ve su birikintilerinin olduğu yerlere mezarlık yapılmaz. Bu hususta hafif meyilli düzlükler tercih edilir.

(2) Toprağın jeolojik vasıfları, gömülecek cesetlerin ayrışmasına müsait, su ve havanın geçmesine izin verecek şekilde küçük taneli olmalıdır. Bu maksatla kumlu, az miktarda kireçle karışık topraklar uygundur." hükmü,

Mezkûr Yönetmeliğin “Mezarlık yeri seçimi komisyonu” başlıklı 6 nci maddesinde;

“(1) Yeni kurulacak mezarlık alanlarının mezarlık olarak kullanımının uygun olup olmadığına, su kaynaklarına, yerleşim yerine ve insanların iskanına mahsus meskenlere mesafesine, hakim rüzgarın yönü, bölgenin coğrafi, jeolojik, meteorolojik şartları, arazi ve ulaşım imkanları gibi şartlar da göz önüne alınarak mezarlık yeri seçimi komisyonunun hazırlayacağı rapora göre il veya ilçe umumi hıfzıssıhha kurullarınca karar verilir.

(2) Mezarlık yeri seçimi için, il merkezindeki belediye ve köyler valiliğe, ilçeye bağlı belediye ve köyler ise bağlı oldukları kaymakamlığa müracaat ederler.

(3) İlde oluşturulacak komisyon; ilgili vali yardımcısının başkanlığında (Değişik ibare:RG-19/1/2013-28533) halk sağlığı müdürlüğü, il çevre ve şehircilik müdürlüğü, il müftülüğü, il bayındırlık ve iskân müdürlüğü, il kadastro müdürlüğü, (Değişik ibare:RG-19/1/2013-28533) il gıda, tarım ve hayvancılık müdürlüğü ve mezarlık talebinde bulunan belediye veya köy tüzel kişiliği temsilcisinin katılımıyla oluşturulur.

(4) İlçede oluşturulacak komisyon; kaymakamın başkanlığında; (Değişik ibare:RG-19/1/2013-28533) toplum sağlığı merkezi, ilçe gıda, tarım ve hayvancılık müdürlüğü, ilçe müftülüğü, ilçe kadastro müdürlüğü temsilcileri ile (Değişik ibare:RG-19/1/2013-28533) il çevre ve şehircilik müdürlüğünce görevlendirilecek personel ve mezarlık talebinde bulunan belediye veya köy tüzel kişiliği temsilcisinin katılımıyla oluşturulur.

(5) Mezarlık olarak seçilecek alanın özelliklerine göre mülki amirce uygun görülecek diğer kurum temsilcileri veya teknik elemanlar da mezarlık yer seçimi komisyonuna dahil edilebilir. Komisyon, ihtiyaç duyarsa diğer kurumlardan da ek bilgi ve belge isteyebilir.

(6) Komisyon, yer tetkikini gerçekleştirdikten sonra raporunu hazırlayarak il veya ilçe umumi hıfzıssıhha kuruluna sunar. Umumi hıfzıssıhha kurulu, komisyonun raporuna göre teklif edilen alanın mezarlık yeri olarak kullanımının uygun olup olmadığına karar verir. Uygun görüş verilirse rapordaki mesafeler ile diğer konular belediyece imar plan notlarına işlenir. Muhtarlıklarca da karar defterlerinde kayıt altına alınır. Uygun görüş verilerek mezarlık yeri olarak seçilen alanlar, tapu tescili yapılmadan mezarlık olarak kullanılmaz.” hükmü,

Aynı Yönetmeliğin “Mezarlıkların mülkiyeti” başlıklı 8 inci maddesinde;

“(1) Umumî mezarlıkların mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde ise köy tüzel kişiliklerine aittir. Bu yerler satılamaz ve kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yolu ile iktisap edilemez.

(2) Mezarlıklar ve şehitlikler ile mezarlar bozulamaz, tahrip edilemez ve kirletilemez. Bu yerler imar mevzuatı ile veya başka herhangi bir şekilde park, bahçe, meydan, otopark, çocuk parkı, yeşil alan gibi sahalar olarak ayrılamaz ve asli gayesi dışında hiçbir amaç için kullanılamaz. Yol geçme zorunluluğu bulunduğu İçişleri Bakanlığınca kabul edilen mezarlıklar veya bölümleri bu hükmün dışındadır. Mezarlık vasfı taşımayan mevcut mezarlıklar da mezarlık dışında başka hiç bir amaç için kullanılamaz.

...” hükmü,

Aynı Yönetmeliğin “Mezarlık alanları tesis etmek” başlıklı 9 uncu maddesinde;

“(1) Mezarlık alanlarının, tesis edilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, düzenlenmesi, iyi bir halde muhafazası, etrafının hayvanların girmesine mani olacak şekilde uygun duvarla ve çitle çevrilmesi, duvarların bakımlı halde bulundurulması, güneşin girmesine ve hava cereyanına mani olmayacak tarzda ağaçlandırılması ve çiçeklendirilmesi, gerekli her türlü bakım, onarım ve temizliğinin yapılması büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerince, diğer yerlerde belediyeler ve köy muhtarlıklarınca sağlanır. İhtiyaca göre birden fazla mezarlık tesis edilebilir. Birbirine sınır olan köyler için ortak bir mezarlık yapılabilir.” hükmü, yer almaktadır.

Bakanlığımız Mekansal Planlama Genel Müdürlüğünün 14.07.2021 tarihli ve 1137417 sayılı yazısında;

“... Bilindiği üzere, imar planları ile bu planlara ilişkin revizyon, ilave ve değişiklikleri 3194 sayılı İmar Kanunu ve Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslar ile yürürlükteki üst kademe plan kararlarına uygun olarak hazırlanmak zorundadır.

Yürürlükteki imar planlarına dair değişiklik teklif veya taleplerinin, öncelikle Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara uyulmak ve planlar arası kademeli birliktelik ilkesi uyarınca plan bütünlüğünde değerlendirilmek suretiyle, yürürlükteki üst ölçekli planlara, Bakanlığımızca yayımlanan Yönetmeliklere ve ilgili diğer mevzuata uygunluğunun sağlanarak sonuçlandırılması ilgili idarelerin görev ve yetkisi kapsamındadır.

Bu itibarla, Mezarlık Yerlerinin İnşaatı İle Cenaze Nakil ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmelik kapsamında il umumi hıfzısıhha kurulunun yer seçim incelemesi kararı ile birlikte Ankara Büyükşehir Belediyesinin görüşleri alınarak, gerekmesi halinde mezarlık alanına ilişkin imar planı değişikliklerinin ilgili belediyelerince onaylanması gerektiği ...” ifade edilmektedir.

İlgili mevzuat hükümleri ve kurumların görüşleri incelendiğinde; Devlet mezarlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü yönetimindeki tarihi mezarlıklar ile şehitlikler, cemaatlara ait özel statüsü bulunan mezarlıklar, umumi mezarlıklar gibi daha önce bu şekilde ayrılmış ve kullanılmış yerlerin asli gayesi dışında hiç bir amaç için kullanılamayacağı ve devredilemeyeceği;

Daha önce bu şekilde ayrılmamış, kullanılmamış ve ilk defa mezarlık olarak belirlenmiş, hiçbir şekilde mezarlık işlemlerine başlanmamış ve gömme işlemi yapılmamış alanlarda mezarlık alanının başka bir alanla trampasının ise,

- Mezarlık yer seçimi komisyonunun hazırlayacağı rapora göre il veya ilçe umumi hıfzısıhha kurullarınca uygunluk kararı alınması,

- Mekansal Planlama Genel Müdürlüğünün değerlendirmeleri doğrultusunda imar planı değişikliklerinin yapılması ve mezarlık yeri seçimi komisyonu raporunda yer alan mesafeler ile diğer konulara ilişkin tespit ve değerlendirmelerin belediyece imar plan notlarına işlenmesi,

- Mezarlık amacına yönelik satın alma, trampa ya da kamulaştırma işlemleri tamamlanıp mülkiyetin; her türlü sınırlama ve haciz, rehin, ipotek, mülkiyetin gayri aynı haklar, ihtiyati tedbir ve diğer her türlü takyidatlardan ari olarak ilgili Belediyesi adına tapuda kayıt ve tescil işlemlerinin yapılması,

- Konu özelinde İl Umumi Hıfzısıhha Kurulunun 24.03.2021 tarihli ve 2021/15 sayılı Kararında belirtilen usul ve esaslara riayet edilmesi şartıyla mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür